

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศที่นิยมใช้กันอย่างแพร่หลายมากที่สุด เนื่องจากเป็นภาษากลางที่ใช้สื่อความหมายไปเกือบทั่วโลก ทั้งในฐานะที่เป็นเครื่องมือที่จะเข้าถึงแหล่งวิทยาการต่าง ๆ และค้นคว้าความรู้ใหม่ ๆ ซึ่งปัจจุบัน มีคนทั่วโลกใช้ภาษาอังกฤษเป็นหลักในการสื่อสารถึงจำนวน 2,000 ล้านคน หรือ 1 ใน 3 ของประชากรของโลก ดังนั้น จึงเป็นความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะส่งเสริมให้ประชากรไทยได้เรียนรู้ภาษาอังกฤษในระดับที่จะสื่อสารได้เป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้และการประกอบอาชีพ ตลอดจนการเจรจาต่อรองสำหรับการแข่งขันด้านเศรษฐกิจและสังคมในเวทีสากล ซึ่งช่วงที่ผ่านมาประเทศไทย ได้มีความพยายามที่จะเพิ่มขีดความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษที่สำคัญ ได้แก่ 1) การประกาศนโยบายให้นักเรียนเรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศที่ 1 โดยกำหนดให้มีการสอนตั้งแต่ประถมศึกษาเป็นต้นไป โดยมีการอบรมครูสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 การส่งเสริมการผลิตสื่อเสริม การคัดกรองหนังสือเรียน แต่ไม่มีการพัฒนาที่ต่อเนื่อง 2) การส่งเสริมให้มีการเปิดโรงเรียนนานาชาติมากขึ้น และอนุญาตให้นักเรียนไทยเข้าเรียนได้ไม่เกินร้อยละ 50 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมดในโรงเรียน ต่อมาได้ส่งเสริมโรงเรียน English Program (โรงเรียน EP) ซึ่งเป็นโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการ โดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งมีโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการแล้ว ในปี 2559 จำนวน 190 โรงเรียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2559: 1-3) แม้จะมีมาตรการดังกล่าว แต่ยังไม่ส่งผลต่อความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเท่าที่ควร ดังจะเห็นได้จากผลการประเมินด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ (GAT) ในปีการศึกษา 2559 ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 พบว่า ผู้เข้าสอบ 127,018 คน มีค่าเฉลี่ย 45.14 ของผู้ที่เข้าสอบทั้งหมด ซึ่งยังถือว่าคะแนนเฉลี่ยยังไม่ถึงครึ่งของคะแนนเต็ม 150 คะแนน (สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน). 2559: 4) นอกจากนี้ สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) จัดการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เมื่อวันที่ 6-7 กุมภาพันธ์ 2559 ซึ่งประกาศผลการทดสอบในวันที่ 20 มีนาคม 2559 โดย สทศ. ได้รายงานผลการทดสอบค่าสถิติพื้นฐานโดยจำแนกตามตัวแปร คือ คะแนนเฉลี่ยจำแนกตามสังกัดขนาดโรงเรียนที่ตั้ง และภูมิภาคสรุปได้ ดังนี้ 1) จำแนกตามสังกัด พบว่า รายวิชาภาษาอังกฤษ มีผู้เข้าสอบ 423,417 คน มีคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศ 24.98 ปรากฏว่าคะแนนเฉลี่ยในสังกัดในกำกับกระทรวงศึกษาธิการ (โรงเรียนมหิดลวิทยานุสรณ์) มีผู้เข้าสอบ 242 คน มีคะแนนเฉลี่ย 75.53 สังกัดสำนักงาน

คณะกรรมการการอุดมศึกษา (โรงเรียนสาธิต) มีผู้เข้าสอบ 4,278 คน มีคะแนนเฉลี่ย 46.19 สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน มีผู้เข้าสอบ 52,644 คน มีคะแนนเฉลี่ย 27.49 และสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีผู้เข้าสอบ 336,869 คน มีคะแนนเฉลี่ย 24.68 ตามลำดับ (สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน), 2559: 1) ซึ่งจะพบว่า คะแนนการสอบ (O-NET) ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุดและไม่ผ่านตามเกณฑ์กลาง รวมทั้งยังมีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าค่าเฉลี่ยของผู้เข้าสอบทั่วประเทศ 2) จำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่า รายวิชาภาษาอังกฤษ มีผู้เข้าสอบ 423,417 คน มีคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศ 24.98 และเมื่อพิจารณาตามขนาดโรงเรียน พบว่าคะแนนเฉลี่ยในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษมีผู้เข้าสอบ 206,194 คน มีคะแนนเฉลี่ย 28.76 สูงกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่มีผู้เข้าสอบ 96,592 คน มีคะแนนเฉลี่ย 22.70 ขนาดกลางมีผู้เข้าสอบ 98,926 คน มีคะแนนเฉลี่ย 20.65 และขนาดเล็กมีผู้เข้าสอบ 21,705 คน มีคะแนนเฉลี่ย 18.95 ตามลำดับ (สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน), 2559: 2) และ 3) จำแนกตามที่ตั้งและภูมิภาค พบว่า รายวิชาภาษาอังกฤษ มีผู้เข้าสอบ 423,417 คน มีคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศ 24.98 เมื่อจำแนกตามที่ตั้งในเมืองมีผู้เข้าสอบ 181,944 คน มีคะแนนเฉลี่ย 29.11 ซึ่งสูงกว่าที่ตั้งนอกเมืองมีผู้เข้าสอบ 241,473 คน มีคะแนนเฉลี่ย 21.87 เมื่อจำแนกตามภูมิภาค พบว่า ในกรุงเทพมหานครมีผู้เข้าสอบ 50,560 คน มีคะแนนเฉลี่ย 34.42 ภาคเหนือ มีผู้เข้าสอบ 41,854 คน มีคะแนนเฉลี่ย 25.61 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีผู้เข้าสอบ 28,827 คน มีคะแนนเฉลี่ย 25.47 ภาคกลาง ไม่รวมกรุงเทพมหานครมีผู้เข้าสอบ 86,899 คน มีคะแนนเฉลี่ย 25.15 ภาคตะวันตก มีผู้เข้าสอบ 18,222 คน มีคะแนนเฉลี่ย 23.68 ภาคใต้มีผู้เข้าสอบ 60,134 คน มีคะแนนเฉลี่ย 23.44 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีผู้เข้าสอบ 136,921 คน มีคะแนนเฉลี่ย 21.94 ตามลำดับ (สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน), 2559: 2) ส่วนในระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ (O-NET) วิชาภาษาอังกฤษ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และ 6 ย้อนหลัง 3 ปีการศึกษา (ปีการศึกษา 2559-2561) พบว่าคะแนนเฉลี่ยระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 (ปีการศึกษา 2559 เท่ากับ 39.07, ปีการศึกษา 2560 เท่ากับ 36.45, และปีการศึกษา 2561 เท่ากับ 35.33) ตามลำดับ ซึ่งคะแนนเฉลี่ยมีลักษณะแนวโน้มลดลงทุกปี สำหรับคะแนนเฉลี่ยระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 (ปีการศึกษา 2559 เท่ากับ 34.05, ปีการศึกษา 2560 เท่ากับ 35.93, และปีการศึกษา 2561 เท่ากับ 39.86) ซึ่งคะแนนเฉลี่ยมีลักษณะแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปี โดยข้อมูลในสองระดับชั้นมีลักษณะตรงข้ามกัน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2, 2562)

คณะอนุกรรมการพิจารณาศึกษาความก้าวหน้าและมาตรฐานหลักสูตรการศึกษาภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) ในประเทศไทย สภาผู้แทนราษฎร ได้ศึกษาสภาพปัญหาและอุปสรรคด้านการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ พบว่า นักเรียนมีเจตคติในการเรียนภาษาอังกฤษเพียง

เพื่อสอบผ่าน หรือสามารถสอบเข้าเรียนต่อในระดับชั้นสูงต่อไปได้ จึงไม่ตระหนักถึงความสำคัญในการเรียนภาษาอังกฤษเท่าที่ควร นักเรียนส่วนมากมีความสามารถและทักษะการใช้ภาษาอังกฤษอยู่ในระดับอ่อน เมื่อเปรียบเทียบผลการสอบประเมินตามเกณฑ์มาตรฐานสากล อีกทั้งในการสอบประเมินระดับชาติ (National Test) ในวิชาภาษาอังกฤษ ของปีการศึกษา 2560 ผลการสอบโดยส่วนมากยังไม่เป็นที่พอใจของครูสอน หรือต่ำกว่าระดับ ที่โรงเรียนคาดหวังไว้ นอกจากนี้ จากผลการศึกษายังพบว่า แรงงานไทยที่ไปทำงานในต่างประเทศยังไม่สามารถใช้ภาษาอังกฤษ เพื่อการสื่อสารสำหรับปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงเป็นการสะท้อนภาพให้เห็นถึงการขาดประสิทธิภาพในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษที่ผ่านมา ด้วยความห่วงใยในสภาพปัญหาดังกล่าว รัฐบาลปัจจุบันจึงได้ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ โดยให้กระทรวงศึกษาธิการดำเนินงานโครงการพัฒนาทักษะการใช้ภาษาอังกฤษ และเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนการสอนของครู โดยกำหนดยุทธศาสตร์ที่สำคัญ คือ

- 1) กำหนดให้ทุกโรงเรียนใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อหลักในการสอนภาษาอังกฤษตลอดชั่วโมงภาษาอังกฤษ
- 2) ขยายและสนับสนุนการดำเนินงานของโรงเรียน English Program และโรงเรียน Mini English Program โดยเน้นการสนับสนุนเฉพาะโรงเรียนที่รองรับนักเรียนยากจนที่ไม่สามารถจ่ายเงินสนับสนุน การดำเนินงานได้ประมาณร้อยละ 20 ของโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการทั้งหมด
- 3) กำหนดให้ทุกโรงเรียนจัดค่ายภาษาอังกฤษ (English Camp) เป็นกิจกรรมทุกปี
- 4) พัฒนาครูสอนภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา และอาชีวศึกษาให้มีความรู้ความสามารถ และทักษะตามเกณฑ์ที่กำหนด
- 5) จัดตั้งและพัฒนาศูนย์ ERIC (English Resource and Instruction Center) ซึ่งมีอยู่แล้ว 88 ศูนย์ให้ครบ 175 เขตพื้นที่การศึกษา และพัฒนาศูนย์เรียนรู้ภาษาอังกฤษแบบพึ่งตนเอง (Self-Access Learning Center) ซึ่งมีอยู่แล้ว 76 ศูนย์ และชมรมครูให้เป็นเครือข่ายกับศูนย์ ERIC
- 6) การสนับสนุนเพิ่มเติมโดยสนับสนุนและประสานงานกับสถาบันการศึกษา/หน่วยงานต่าง ๆ ทั้งในและต่างประเทศ เพื่อให้ครูสอนภาษาอังกฤษไปศึกษาและดูงานเพิ่มเติม โดยทุนส่วนตัว หรือการสนับสนุนของทางราชการเป็นบางส่วน จัดค่าตอบแทนพิเศษแก่ครูสอนภาษาอังกฤษที่มีความสามารถทางภาษาดีเด่นและสามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพจัดทำหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-Book) เป็นภาษาอังกฤษ จัดรายการภาษาอังกฤษทางโทรทัศน์เพื่อการศึกษา (ETV) และโทรทัศน์เพื่อการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมสนับสนุนการเรียนการสอนด้วย E-Learning สนับสนุนการใช้ Internet สนับสนุนให้ครูสามารถผลิตสื่อด้วยตนเอง
- 7) จัดตั้งสถาบันส่งเสริมการสอนภาษาอังกฤษ โดยใช้บุคลากรและงบประมาณที่มีอยู่เดิมของกระทรวงศึกษาธิการในการบริหารโรงเรียนที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอน ระบุให้โรงเรียนต้องใช้

ครูชาวต่างชาติที่เป็นเจ้าของภาษาที่มีคุณวุฒิทางการศึกษา หากไม่ใช่เจ้าของภาษาจะต้องมีความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ ทั้งการฟัง พูด อ่าน และเขียน ในการสื่อสารเหมือนเจ้าของภาษา ซึ่งหาได้ยากและขาดประสบการณ์ตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดไว้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2558: 3-4)

โรงเรียนสองภาษา เป็นรูปแบบหนึ่งที่กระทรวงศึกษาธิการ ที่มอบหมายให้โรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษในด้านภาษาให้สามารถพัฒนาได้เต็มศักยภาพ โดยเปิดสอนในโรงเรียนที่มีความพร้อมและมีศักยภาพเพียงพอในทุกด้าน โรงเรียนสองภาษาเป็นโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) โดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อเพื่อพัฒนาศักยภาพด้านความรู้ความสามารถและทักษะทางภาษาของผู้เรียน ซึ่งมี 2 แบบ คือ English Program (EP) และ Mini English Program (MEP) ซึ่งคณะกรรมการติดตามประเมินผลคุณภาพการศึกษาของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สอชย เทียนขาว, 2548) ได้รายงานสรุปเกี่ยวกับการติดตามผลโรงเรียนที่เปิดสอนหลักสูตร English Program พบว่า โรงเรียนมีปัญหาในการจัดการเรียนการสอนอยู่มาก ได้แก่ ผู้สอนมีคุณภาพต่ำ สื่อ(ประกอบการสอน / ที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน) ไม่สอดคล้องกับเนื้อหาของหลักสูตรที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด เป็นต้น ผู้รับบริการเกิดความไม่มั่นใจในประสิทธิภาพและคุณภาพในการจัดการศึกษาของโรงเรียน หากพิจารณาค่าใช้จ่ายในโครงการดังกล่าวจะเห็นว่าผู้เรียน (ผู้ปกครอง) ต้องจ่ายค่าเล่าเรียนสูงและผู้ปกครองคาดหวังสูงมาก จึงเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นอย่างยิ่ง โครงการโรงเรียนสองภาษาของรัฐประสบปัญหาต่าง ๆ ดังกล่าว และยังไม่เป็นที่มั่นใจในมาตรฐานของโครงการ อีกทั้ง ค่าใช้จ่ายของผู้ปกครองนักเรียนในโครงการต้องใช้การลงทุนสูงกว่าปกติ ประมาณ 20,000-35,000 บาท ต่อภาคเรียน หากไม่สามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลแล้ว ก็จะส่งผลต่อคุณภาพการศึกษา ความพึงพอใจของนักเรียนและผู้ปกครอง ตลอดจนนับว่าเป็นการสูญเสียทางเศรษฐกิจเป็นอย่างมากถือเป็นปัญหาทางสังคมและการศึกษาที่ต้องหาวิธีแก้ไขโดยเร็ว

ปัญหาที่สำคัญอีกประการหนึ่ง คือ ผู้บริหาร โรงเรียนบางแห่งยังขาดความ ความเข้าใจในการบริหาร ห้องเรียนพิเศษตามโครงการจัดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการอย่างแท้จริง ทำให้การบริหารโดยทั่วไปของโรงเรียนเป็นไปตามลักษณะ ความพร้อมของแต่ละโรงเรียนมีผลทำให้คุณภาพของการบริหารการศึกษาแตกต่างกัน ประกอบกับความพร้อมด้านทรัพยากรและศักยภาพของโรงเรียน อาคารสถานที่ ลักษณะชุมชนและผู้เรียนมีความหลากหลาย ทำให้ไม่ก่อประโยชน์โดยรวมตามจุดมุ่งหมายที่แท้จริงของกระทรวงศึกษาธิการ (วีรณัฐ ปิณฑวนิช, 2547: 2)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 รับผิดชอบเขตพื้นที่บริการประกอบด้วย 27 เขตปกครองของกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย เขตคลองสามวา เขตคันนายาว เขตจตุจักร เขตดอนเมือง เขตบางกะปิ เขตบางเขน เขตบึงกุ่ม เขตประเวศ เขตมีนบุรี เขตลาดกระบัง เขตลาดพร้าว เขตวังทองหลาง เขตสวนหลวง เขตสะพานสูง เขตสายไหม เขตหนองจอก เขตหลักสี่ เขตห้วยขวาง เขตคลองเตย เขตดินแดง เขตบางคอแหลม เขตบางนา เขตบางรัก เขตพระโขนง เขตยานนาวา เขตวัฒนาและเขตสาทร มีโรงเรียนในสังกัดจำนวนทั้งหมด 52 โรงเรียน โดยเป็นโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการ ได้แก่ ห้องเรียนพิเศษ EP จำนวน 12 โรงเรียนและห้องเรียนพิเศษ MEP จำนวน 14 โรงเรียน จากผลการศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 พบว่า ครูผู้สอนภาษาอังกฤษต้องการพัฒนาศักยภาพตนเองด้านการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษสู่ระดับมาตรฐานสากล และการพัฒนาให้นักเรียนสามารถสื่อสารภาษาอังกฤษได้อย่างคล่องแคล่วในชีวิตประจำวัน ซึ่งที่ผ่านมา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ดำเนินโครงการพัฒนาครูแกนนำภาษาอังกฤษในระดับภูมิภาค (Boot Camp) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาระดับความรู้ความเข้าใจ และเทคนิคการจัดการเรียนการสอนรูปแบบ Communicative Approach ของครูผู้สอนภาษาอังกฤษในสังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานทั่วประเทศอย่างเข้มข้นจากผู้เชี่ยวชาญด้านการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ โดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 มีครูภาษาอังกฤษทั้งหมด จำนวน 737 คน ผ่านการอบรม Boot Camp รุ่นที่ 11-20 ในปีงบประมาณ 2561 ไปแล้วจำนวน 104 คน คิดเป็นร้อยละ 14.11 นอกจากนี้ โรงเรียนที่จัดการศึกษาตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษ (English Program) ได้แก่ ห้องเรียนพิเศษ EP จำนวน 12 โรงเรียนและห้องเรียนพิเศษ MEP จำนวน 14 โรงเรียน มีความต้องการได้รับการสนับสนุน ดูแล ช่วยเหลือในด้านหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การพัฒนาครู แนวทางการบริหารจัดการและการนิเทศติดตามจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2, 2562)

จากความสำเร็จและปัญหาดังกล่าว เพื่อเป็นการประเมินผลการดำเนินงานตามโครงการจัดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษ ตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการ ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ผู้รายงานจึงดำเนินการประเมินผลโครงการดังกล่าว โดยใช้รูปแบบการประเมินแบบชิปปี้ “CIPP Model” ของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam, 1990: 167) เพื่อประเมินบริบท (Context) ประเมินปัจจัยนำเข้า (Input) ประเมินกระบวนการ (Process) และประเมิน ผลผลิต (Product) ต่าง ๆ ของโครงการเพื่อให้ได้สารสนเทศที่เอื้อต่อการพัฒนาปรับปรุงโครงการต่อไป

วัตถุประสงค์ของการประเมิน

1. เพื่อประเมินบริบทของโครงการจัดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการ ด้านความสอดคล้อง ความต้องการจำเป็นและเหมาะสมของวัตถุประสงค์โครงการ
2. เพื่อประเมินปัจจัยนำเข้าของโครงการจัดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการ ด้านบุคลากร งบประมาณและทรัพยากรต่าง ๆ
3. เพื่อประเมินกระบวนการดำเนินการโครงการจัดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการ ด้านขั้นตอนการดำเนินการ 4 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนเตรียมการ ขั้นตอนดำเนินการ ขั้นตอนติดตามผลและขั้นตอนปรับปรุงแก้ไข
4. เพื่อประเมินผลผลิตของโครงการจัดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการ ด้านปริมาณและคุณภาพของผลผลิตโครงการ

ขอบเขตการประเมิน

ในการประเมินโครงการจัดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษ ตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 มีขอบเขตการประเมิน ดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การประเมินโครงการครั้งนี้ ผู้รายงานได้ใช้แนวทางการประเมินโครงการของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam, 1990: 167) ที่เรียกว่า CIPP Model โดยมีการแบ่งการประเมินออกเป็น 4 ส่วน ตามลำดับพัฒนาการของการดำเนินโครงการ 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การประเมินก่อนดำเนินการ

1.1 ด้านบริบท (Context) เป็นการประเมินความสอดคล้อง ความเหมาะสม และความคาดหวัง นโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ/สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 และโรงเรียน วัตถุประสงค์ของโครงการ สถานการณ์ปัญหาที่เกิดขึ้นในโรงเรียนและความต้องการ ความคาดหวังของโรงเรียน

1.2 ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) เป็นการประเมินความเพียงพอ ความพร้อม การส่งเสริมสนับสนุนต่าง ๆ ได้แก่ ความพร้อมและความพอเพียงของนโยบายบุคลากรในการดำเนินงาน งบประมาณเอกสาร สื่อ วัสดุอุปกรณ์และการบริหารจัดการโครงการ

ระยะที่ 2 ประเมินระหว่างดำเนินการ

ด้านกระบวนการ (Process) เป็นการประเมินเกี่ยวกับการดำเนินการโครงการจัดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษ ตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

มัธยมศึกษา เขต 2 ในขั้นตอนต่าง ๆ 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนเตรียมการ ขั้นตอนดำเนินการ ขั้นตอนประเมินผล และขั้นตอนปรับปรุงแก้ไข

ระยะที่ 3 การประเมินหลังสิ้นสุดโครงการ

ด้านผลผลิต (Product) เป็นการประเมินผลลัพธ์ (Output) โดยพิจารณาจากปริมาณและคุณภาพของผลผลิตเปรียบเทียบกับวัตถุประสงค์ของโครงการ ประกอบด้วย

3.1 ผลการพัฒนาการเรียนการสอนของนักเรียนก่อนและหลังการจัดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษ ตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการ ปีการศึกษา 2561

3.2 ความพึงพอใจของรองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารวิชาการ หัวหน้าโครงการจัดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการ และครูผู้สอนจากโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ที่มีต่อการดำเนินโครงการจัดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการ

3.3 ความคิดเห็นจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ประกอบด้วย ผู้ปกครองและนักเรียนจากโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ที่มีต่อการดำเนินโครงการจัดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการ

2. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร ที่ใช้ในการประเมินครั้งนี้ ประกอบด้วย ผู้ที่มีบทบาทและมีส่วนร่วมกับการโครงการนี้ตั้งแต่ก่อนเริ่มโครงการ ระหว่างดำเนินโครงการและหลังสิ้นสุดโครงการ ได้แก่

2.1.1 ผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 26 คน

2.1.2 รองผู้อำนวยการสถานศึกษากลุ่มบริหารวิชาการ จำนวน 26 คน

2.1.3 หัวหน้าโครงการจัดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 26 คน

2.1.4 ครูผู้สอนในโครงการจัดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 52 คน

2.1.5 นักเรียนในโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 910 คน

2.1.6 ผู้ปกครองนักเรียนในโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 910 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้จากวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) (สุรศักดิ์ อมรรัตนศักดิ์, เตือนใจ เกตุษา และบุญมี พันธุ์ไทย, 2545: 122-123) โดยเลือกจากผู้บริหาร ครู และผู้ที่เกี่ยวข้องกับโครงการ ประกอบด้วย

2.2.1 ผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 26 คน

2.2.2 รองผู้อำนวยการสถานศึกษากลุ่มบริหารวิชาการ จำนวน 26 คน

2.2.3 หัวหน้าโครงการจัดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษตามหลักสูตร กระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 26 คน

2.2.4 ครูผู้สอนในโครงการจัดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษตามหลักสูตร กระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 52 คน

2.2.5 นักเรียนในโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษตามหลักสูตร กระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 910 คน

2.2.6 ผู้ปกครองนักเรียนในโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษตาม หลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 910 คน

3. ขอบเขตด้านระยะเวลา

ผู้รายงานได้กำหนดระยะเวลาในการประเมินออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การประเมินก่อนเริ่มดำเนินการ เป็นการประเมินขั้นเตรียมการ โดยประเมิน ด้านบริบทและด้านปัจจัยนำเข้า ในเดือน พฤศจิกายน 2561

ระยะที่ 2 การประเมินระหว่างดำเนินโครงการ เป็นการประเมินขั้นดำเนินการ และ ขั้นติดตามผล โดยประเมินด้านกระบวนการ ระหว่างเดือน พฤศจิกายน 2561 ถึง มกราคม 2562

ระยะที่ 3 การประเมินหลังสิ้นสุดโครงการ เป็นการประเมินขั้นปรับปรุงแก้ไข โดยประเมิน ด้านผลผลิตระหว่างเดือน มกราคม 2562 ถึง มีนาคม 2562

นิยามศัพท์เฉพาะ

การประเมินโครงการ หมายถึง กระบวนการจัดการรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลและ แปลผลอย่างเป็นระบบ เพื่อนำผลการประเมินมาใช้ในการตัดสินใจและเพื่อหาทางเลือกที่ดีที่สุด เพื่อนำมาปรับปรุงการดำเนินการตามโครงการจัดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษตามหลักสูตร กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งผู้รายงานได้ประเมินตามรูปแบบ CIPP Model ซึ่งประกอบด้วย การประเมิน ด้านบริบท (context) ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ด้านกระบวนการ (Process) และด้านผลผลิต (Product) โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. การประเมินด้านบริบท (Context Evaluation) หมายถึง การประเมินความสอดคล้อง ความเหมาะสมและความคาดหวัง นโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ/สำนักงานคณะกรรมการ

การศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 และโรงเรียน
วัตถุประสงค์ของโครงการ สถานการณ์ ปัญหา ที่เกิดขึ้นในโรงเรียนและความต้องการความคาดหวัง
ของโรงเรียน

2. การประเมินด้านปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) หมายถึง การประเมินความเพียงพอ
ความพร้อม การส่งเสริมสนับสนุนต่าง ๆ ได้แก่ ความพร้อมและความพอเพียงของบุคลากรในการ
ดำเนินงาน งบประมาณ สื่อ วัสดุ อุปกรณ์และการบริหารจัดการโครงการ

3. การประเมินด้านกระบวนการ (Process Evaluation) หมายถึง การประเมินเกี่ยวกับการ
ดำเนินงาน โครงการจัดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการ ใน
ขั้นตอนต่าง ๆ 4 ขั้นตอนได้แก่ ขั้นเตรียมการ ขั้นดำเนินการ ขั้นประเมินผลและขั้นปรับปรุงแก้ไข

4. การประเมินด้านผลผลิต (Product Evaluation) หมายถึง การประเมินผลลัพธ์ (Output)
โดยพิจารณาจากปริมาณและคุณภาพของผลผลิตเปรียบเทียบกับวัตถุประสงค์ของโครงการ
ประกอบด้วย

4.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ระดับชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 3 และ 6 ของปีการศึกษา 2561

4.2 ความพึงพอใจของรองผู้อำนวยการโรงเรียนกลุ่มบริหารวิชาการ และหัวหน้าโครงการ
จากโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการ สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ที่มีต่อการดำเนินโครงการจัดการเรียนการสอนเป็น
ภาษาอังกฤษ ตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการ

4.3 ความพึงพอใจของครูผู้สอนในโครงการจัดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษตาม
หลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ที่มีต่อการ
ดำเนินโครงการจัดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการ

4.4 ความคิดเห็นของนักเรียนในโครงการจัดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษตาม
หลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ที่มีต่อการ
ดำเนินโครงการจัดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษ ตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการ

4.5 ความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีบุตรหลานเรียนในโครงการจัดการเรียนการสอนเป็น
ภาษาอังกฤษตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2
ที่มีต่อการดำเนินโครงการจัดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษ ตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการ

**โครงการจัดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษ ตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการ สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2** หมายถึง โครงการที่โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 จัดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษตามหลักสูตรกระทรวง
ศึกษาธิการ ได้แก่ ห้องเรียนพิเศษ EP จำนวน 12 โรงเรียนและห้องเรียนพิเศษ MEP จำนวน 14

โรงเรียน รวมทั้งหมด 26 โรงเรียน ระหว่างภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 - ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 ประกอบด้วย 4 กิจกรรม ดังนี้

กิจกรรมที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาการจัดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการ ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2

กิจกรรมที่ 2 จัดประชุมเชิงปฏิบัติการติดตามและประเมินผลโครงการจัดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการ ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2

กิจกรรมที่ 3 นิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินในเรื่องของความพร้อม ด้านการเตรียมการของสถานศึกษา การบริหารจัดการ การดำเนินงานของสถานศึกษาและคุณภาพของผู้เรียน

กิจกรรมที่ 4 รายงานผลการวิจัยติดตามและประเมินผลโครงการจัดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการ ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ได้ทราบถึงบริบทของโครงการจัดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษ ตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการ เกี่ยวกับความสอดคล้อง ความต้องการจำเป็นและเหมาะสมของวัตถุประสงค์โครงการ

2. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ได้ทราบถึงปัจจัยนำเข้าของโครงการจัดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษ ตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการ เกี่ยวกับบุคลากร งบประมาณและทรัพยากร ต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลของโครงการ

3. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ได้ทราบถึงผลการประเมินกระบวนการดำเนินโครงการจัดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษ ตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเกี่ยวกับขั้นตอนการดำเนินการ 4 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนเตรียมการ ขั้นตอนดำเนินการ ขั้นตอนติดตามผลและขั้นตอนปรับปรุงแก้ไข

4. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ได้ทราบถึงผลการประเมินผลผลิตของโครงการจัดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษ ตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการ เกี่ยวกับปริมาณ และคุณภาพของผลผลิตผู้เข้าร่วมโครงการและความพึงพอใจของรองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารวิชาการ และหัวหน้าโครงการ จากโรงเรียนที่จัดการการศึกษา ตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษ (English Program) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2